

อาหารสมอง

• วรกรณ์ สามโกเศศ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ถึง

จะมีงานศพใหญ่โต มีผู้คนบางส่วน
แซ่ซ้องสรรเสริญว่าเป็นรัฐบุรุษ (สตรี)
คนสำคัญของอังกฤษ แต่กระนั้นก็ตาม
มีคนอีกมากมายเกลียดชังเธอ...ตกลง Margaret
Thatcher เป็นแม่มดหรือนางฟ้ากันแน่

เสียงเพลง "Ding Dong the Witch is
Dead" จากภาพยนตร์ "The Wizard of Oz"
กระหึ่มขึ้นทันทีหลังจากที่ MT (ชื่อที่สามมีเรียก
เธอ) ถึงแก่อสัญกรรม คนที่ร้องรำทำเพลงยินดี
กับการจากไปของเธอได้รอคอยวันที่จะได้ตบหน้า
เธอในลักษณะนี้นานกว่า 20 ปี

จะเข้าใจความรู้สึกของพวก Ding Dong
เหล่านี้ได้ก็ต้องดูการเมืองอังกฤษ นับตั้งแต่
ปี 1964 ถึง 1979 พรรค Labor ครองอำนาจมา
ตลอด (ยกเว้น 4 ปี ระหว่าง ค.ศ. 1970-1974 ที่
รัฐบาลพรรค Conservative มาคั่น) ตลอดเวลา
เหล่านี้อุดมการณ์โซเชี่ยลลิสต์ถูกแปรรูปเป็น
นโยบายออกมาเป็นชุดเพื่ออุ้มคนรายได้น้อย
ไม่ว่าในด้านสาธารณสุข การศึกษา บริการ
สาธารณะ สวัสดิการสังคม ฯลฯ

นอกจากนี้สภาพแรงงาน แรงงานคนทำ
เหมือง แรงงานในอุตสาหกรรมเหล็ก มีอำนาจ
มากจนมีการสไตรค์บ่อยครั้งมาก ไม่ว่าจะเป็นการ
ขนส่งมวลชน ขนส่งท่าเรือ โรงพิมพ์ ขนขยะแม้แต่
สัปเหร่อ ส่วนข้าวของก็แพง (กลุ่มประเทศอาหรับ
ขึ้นราคาน้ำมันครั้งใหญ่ในปี 1973) รัฐบาลเข้า
แทรกแซงค่าจ้างและราคา เถามาชิก็สูง ฯลฯ
สรุปได้ว่าผู้คนมีระแวกกับแนวคิดโซเชี่ยลลิสต์
ในอังกฤษที่มีติดต่อกันมา 35 ปีและเป็นกระแส
ที่แรงต่อเนื่องในยุโรปตะวันตกหลังสงครามโลก
ครั้งที่สอง

Niall Ferguson นักประวัติศาสตร์ดาวรุ่ง
ชาวสกอตในวัยปลาย 40 ที่ได้รับการยอมรับ

Margaret Thatcher แม่มดหรือนางฟ้า

มากในระดับโลก (เจ้าของหนังสือ Civilization
(2011) และ The Great Degeneration (2012)
อันเลื่องลือ) ได้เขียนชื่นชม MT เขาเล่าว่าในปี
1979 ที่เธอเริ่มเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น อัตรา
เงินเฟ้อคือร้อยละ 17 คนอังกฤษสิ้นหวังและ
เบื่อหน่ายกับชีวิตหลังการล่มสลายของอาณาจักร
อังกฤษ มองไปแล้วไม่เห็นอนาคต ไม่เห็นความ
ยิ่งใหญ่ของอังกฤษดังที่เคยเป็น

Ferguson บอกว่าเธอได้สร้างความหวัง
ให้คนอังกฤษอีกครั้งด้วยการ U-Turn นโยบาย
ของพรรค Labor เกือบทั้งหมด ("นารีขี่ม้าขาว"
ตัวจริง) และแทนที่ด้วยแนวคิดเสรีนิยม ขึ้นชม
ทุนนิยม อันได้แก่ การยกเลิกตลาด ความเป็น
เสรีของตลาด เสรีภาพของหน่วยเศรษฐกิจและ
แรงงานเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เธอ
เอาบ้านที่รัฐสร้างให้คนมีรายได้น้อยเข้ามาขายนาน
(council houses) ขายให้คนสมบัติของผู้อยู่
อาศัย ทำการ privatize อุตสาหกรรมที่ถูกยึด
มาเป็นของรัฐในยุครัฐบาล Labor โดยการขาย

แปรรูป หรือยุบทิ้ง

ความเด็ดเดี่ยวกล้าหาญ
ในการกลับลำ ความสามารถ
ในการสื่อสารโดยเฉพาะในการ
พูดโต้ตอบกับกลุ่ม ส.ส. ขายทั้ง
หลาย กับเกย์ กับกลุ่มหลังสิทธิ
สตรี กับสหภาพแรงงาน กับคน
ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของเธอ
กับกลุ่มโซเชี่ยลลิสต์ ฯลฯ ทำให้
เธอสามารถทำงานเสริมสร้าง
ประสิทธิภาพในระบบเศรษฐกิจ
โดยใช้กลไกตลาดได้สำเร็จพอควร
แต่ก็มีศัตรูมากมายโดยเฉพาะ
กลุ่มที่เห็นว่าความเท่าเทียมกัน
ของสมาชิกในสังคมสำคัญกว่า
ประสิทธิภาพ

คำพูดของเธอสะบั่น สะใจแฟนคลับ
แต่สร้างความเกลียดชังในใจศัตรู เช่น "พวกนี้
ติดโรคโซเชี่ยลลิสต์คือชอบทำให้เงินของคนอื่น
(ที่เอามาทำโปรแกรมสังคม) หมดไป" "ปัญหา
ของคุณก็คือการถูกสังหารของพวกมันไม่ยาว
ไปถึงสมอง" "ดิฉันไม่ใช่คนการเมืองประเภท
แสวงหาความเห็นพ้อง (consensus politician)
หากเป็นนักการเมืองประเภทมีความมุ่งมั่นใน
ความเชื่อ (conviction politician)"

ตลอดเวลา 11 ปีที่เป็นนายกรัฐมนตรี (ยาว
ที่สุดสำหรับนายกฯ ในศตวรรษที่ 20 และเป็นคน
แรกและยังเป็นคนเดียวที่เป็นผู้หญิงของอังกฤษ)
ระหว่าง 1979-1990 เธอได้รับความชื่นชมจากกร
งานศึก Falklands (เกาะของอังกฤษและถูกบุก
ยึดโดยอาร์เจนตินา) ในปี 1982 ได้รับคำสรรเสริญ
ในการทำใหเศรษฐกิจอังกฤษกลับฟื้นตัวขึ้นมา
และในการทำใหอังกฤษก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจ
อีกครั้ง ในใจของชาวโลก

MT นั้นไม่ใช่คนที่รักของผู้นายยุโรป

(Francois Mitterrand บอกว่าปากเธอเหมือน Marilyn Monroe) เพราะเธอไม่ต้องการให้อังกฤษร่วมลงเรือลำเดียวกับสมาชิกยุโรปอื่นๆ (ไม่ยอมใช้เงินยูโร ไม่ยอมการใช้วีซ่าร่วมที่เรียกกันว่า Schengen Visa ไม่สนับสนุนโอเคียการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี) เธอไม่เห็นด้วยกับการเป็นสมาชิก EU อย่างเต็มตัวของอังกฤษ

ใครที่อยากดูภาพยนตร์ชีวิตของเธอในแนวชื่นชม ต้องไม่พลาด "The Iron Lady" (ไม่ใช่หญิงนักรีดผ้าหากเป็นหญิงเหล็ก) ซึ่ง Merlyn Streep เล่นเป็นตัวเธอได้สุดยอดจนได้รางวัล ดูกตาทอง ในเรื่องนี้เธอบอกว่าสิ่งที่ต้องการก็คือการมีชีวิตที่ช่วยทำให้เกิดความแตกต่าง (make a difference) และเธอก็ได้ทำให้เกิดความแตกต่างขึ้นได้สำเร็จจริงๆ

อังกฤษในปัจจุบันมีอิสรภาพในการใช้ค่าเงินแก่ปัญหาเศรษฐกิจ (หากร่วมใช้เงินยูโร ป่านี้นคงถูกโซ่ที่ผูกขาพร้อมกันตึงลงน้ำไปแล้ว) มีระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพผ่านกลไกตลาดเสรีถึงแม้ว่าจะได้มาด้วยการทำให้ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนกว้างมากขึ้นก็ตามที่

เธอบอกว่า "คนอาจเกลียดฉันในปัจจุบัน แต่อีกหลายชั่วคนจะชอบคุณฉัน" และก็เป็นจริงดังที่เธอคาด เธอถูกขับออกจากหัวหน้าพรรคใน ค.ศ. 1990 เพราะพรรคกลัวว่าเธอจะนำไปสู่ความปราชัยในการเลือกตั้งทั่วไปเพราะผู้คนเริ่มเบื่อการไม่ฟังเสียงคนอื่นของเธอ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันผู้คนจำนวนมากก็ชื่นชมสิ่งที่เธอได้ทำไป ชื่อ MT ทั้งในตอนที่มีชีวิตอยู่และจากไปแล้วสามารถปลุกความรู้สึกชอบและไม่ชอบขึ้นได้ทุกครั้ง

ไม่ว่าจะชอบเธอหรือไม่ก็ตาม คนที่มีใจเป็นธรรมคงเห็นว่าเธอเป็นนายกรัฐมนตรีที่สร้างประวัติศาสตร์ เธอรักษาดี เธอกล้าหาญ เธอไม่เคยมีชื่อเสียงมัวหมองในเรื่องเบียดบังเงินทอง ไม่เคยเห็นประโยชน์ส่วนตัวสำคัญกว่าส่วนรวม และประการสำคัญเธอให้ความหวังแก่คนที่เลือกเธอมาเป็นนายกรัฐมนตรี

สำหรับคนที่ชื่นชอบ เธอคือ "นางฟ้า" แต่สำหรับศัตรูแล้ว เธอคือ "แม่มด"อะไรที่ทำให้เธอแปลงร่างได้ขนาดนั้น.....การตัดสินใจเลือก "ประสิทธิภาพ" แทน "ความเท่าเทียม" ของเธอคือสิ่งที่ตัดสินเธอในใจของแต่ละคน